

ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY KONFEDERACE UMĚNÍ A KULTURY

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, a o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých dalších zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Konfederace umění a kultury má k předloženému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, **následující zásadní připomínky (dále jen „zákon“)**.

Konfederace umění a kultury tímto potvrzuje, že jak konfederace jako celek, tak i její členové jsou srozuměni s nutností transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu za účelem harmonizace právního rámce kolektivní správy práv jako klíčového institutu autorského práva pro státy Evropské unie a EHP. Konfederace vítá snahu sjednotit právní úpravu kolektivní správy autorského práva za účelem zjednodušení správy autorských práv v rámci evropských států.

Konfederace umění a kultury vítá iniciativu Ministerstva kultury jako předkladatele výše uvedeného zákona nejen implementovat příslušné směrnice Evropského parlamentu a Rady, ale také adresovat některé další problematické okruhy či otázky v autorském zákoně.

Obecně se konfederace vyslovuje za přijetí navrhovaného zákona jakožto novely autorského zákona, s tím, že implementace příslušných směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU je pro Českou republiku povinná a v opačném případě hrozí riziko řízení o porušení povinnosti.

Při tvorbě tohoto dokumentu konfederace vycházela z členění důvodové zprávy, obecné části – I. závěrečné zprávy RIA, která je členěna na dílčí problémy s návrhem řešení. U jednotlivých dílčích problémů je v dokumentu uvedena **preferovaná varianta**, kterou konfederace považuje za přijatelnou, s případným uvedením připomínek, resp. komentáře (zejména v případech, kdy se konfederací preferovaná varianta rozchází s doporučením důvodové zprávy).

K možným variantám řešení dílčích otázek dle důvodové zprávy k zákonu

1. Právní forma kolektivních správců (KS)

a) Minimalistická implementace. Při minimalistické implementaci by autorský zákon (dále jen „AZ“) neřešil právní formu kolektivních správců (dále jen „KS“), pouze by stanovil povinnou vnitřní strukturu KS podle směrnice 2014/26/EU (dále jen „SKS“).

2. Hlasování v nejvyšším orgánu KS bez osobní účasti

a) Minimalistická implementace. Při minimalistické implementaci AZ pouze převezme obecně formulované pravidlo, dle kterého musí KS umožnit svým členům komunikovat s KS elektronickými prostředky i pro účely výkonu členských práv (čl. 6 odst. 4 SKS) a ponechá na KS navazující vnitřní úpravu.

3. Zpráva o transparentnosti

b) Legislativní řešení. AZ uloží KS, aby zveřejňovali informace ve smyslu čl. 18 an SKS.

4. *Outsourcing činností KS*

b) Převzetí textu SKS/minimalistická implementace. AZ může pouze doplnit stávající právní úpravu a převzít obecnou formulaci ze SKS. Tím se rozšíří okruh subjektů, které mohou kolektivní správci pověřit výkonem určité části kolektivní správy, nad rámec platné právní úpravy, o subjekty, které by kolektivní správce, popř. více kolektivních správců společně vlastnili nebo ovládali. Současně s tím je možno zajistit, aby byl rozsah subdodávek pod dohledem veřejnosti tím, že KS bude informace o outsourcingu zveřejňovat (nad rámec zprávy o transparentnosti dle SKS).

5. *Lhůty k vyplácení odměn*

b) Převzetí textu SKS včetně textu o důvodech pro nedodržení lhůty. Variantně může AZ převzít z textu SKS lhůtu i odůvodnění výjimek.

6. *Užití nerozdělitelných částek odměn*

c) Vymezení účelu. Variantou je uložit KS, aby nerozdělitelnou částku použil pouze na vymezené účely (např. na úhradu nákladů na správu práv, na kulturní, sociální nebo vzdělávací účely apod., jak příkladmo uvádí čl. 13 odst. 6 SKS), a tím usměrnit způsob užití těchto odměn tak, aby byly skutečně používány ke společnému prospěchu zastupovaných nositelů práv.

Komentář: V této otázce se konfederace přiklání spíše k variantě c) na rozdíl od důvodovou zprávou navrhované nulové varianty a). Konfederace se domnívá, že autorský zákon by měl usměrňovat KS při použití nerozdělitelných částek odměn vybraných v rámci výkonu kolektivní správy v případech, kde není znám nebo dohledatelný oprávněný nositel práv tak, aby tyto částky byly používány skutečně ke společnému prospěchu zastoupených nositelů práv. KS jsou subjekty obchodní povahy a s ohledem na postavení nositelů práv i uživatelů je vhodné činnost těchto právnických osob v předem určených případech regulovat tak, aby KS neupřednostňovaly vlastní prospěch.

7. *Povinnosti uživatelů vůči KS*

c) Stanovit principy (střední varianta). Třetí variantou je formulovat v AZ hlavní pravidla procesu informování KS, popř. podrobněji vymežit pravidla v některých oblastech užití předmětů ochrany, obdobně jako tomu je v platné právní úpravě.

Komentář: Ačkoliv konfederace souhlasí s doporučenou variantou řešení dané otázky, má připomínky k subvariantám vymezeným v důvodové zprávě, zejména k možnosti zavedení sankce za nedodržení oznamovací povinnosti ze strany uživatelů a zakotvením rozšíření kontrolních oprávnění KS. Tyto subvarianty nejsou navrhovatelem blíže upřesněny ani odůvodněny. Principy by neměly nepřiměřeně administrativně zatěžovat uživatele. Konfederace se proto domnívá, že provedení této varianty vyžaduje další diskuzi a zpřesnění tak, aby nedocházelo k upřednostňování zájmů pouze některé ze stran.

8. *Mechanismus vyřizování stížností na KS*

b) Podrobná úprava mechanismu stížností. Druhou variantou je upravit v AZ mechanismus vyřizování stížností na KS s tím, že stávající mechanismy KS nevyhovují standardu SKS a uživatelům/nositelům práv, a jejich odstranění není pravděpodobné bez legislativního zásahu.

Komentář: V této otázce se konfederace přiklání spíše k variantě b) na rozdíl od důvodovou zprávou navrhované varianty a). Je tomu tak proto, že úprava konkrétního mechanismu by

poskytovala uživatelům či nositelům větší míru právní jistoty a rovnosti mezi jednotlivými uživateli či nositeli práv bez ohledu na to, s jakým konkrétním KS jednají nebo jsou v právním vztahu.

9. *Soudní či rozhodčí řízení*

a) Nulová varianta. První variantou je ponechat AZ beze změn s tím, že již stávající úprava umožňuje, aby se případné spory mezi uživateli a KS řešily soudně (resp. alternativní metodou), čímž je naplněna dispozice čl. 35 odst. 1 SKS.

10. *Licencování online služeb*

S ohledem na absenci variant řešení se konfederace ztotožňuje s doporučením převzít úpravu SKS v čl. 23 a násl. a nemá k tomu dalších připomínek.

11. *Nezávislí správci práv*

S ohledem na absenci variant řešení se konfederace ztotožňuje s doporučením stanovit v AZ, že pokud nezávislí správci práv budou působit v oblasti správy práv, vztahují se na ně obdobně pravidla týkající se kolektivních správců. Konfederace nemá k této problematice dalších připomínek.

12. *Pověření k výkonu kolektivní správy při odnětí oprávnění jinému KS*

b) Pověření výkonem kolektivní správy na přechodnou dobu jiného KS. Druhou variantou je doplnit do AZ možnost, že při rozhodnutí o odejmutí oprávnění KS zároveň MK pověří kolektivní správou jiného KS tak, aby se nositelé práv, resp. uživatelé, neocitli v právním vakuu, a to přinejmenším pro výkon povinné kolektivní správy práv, kde ze zákona jiný výkon než prostřednictvím kolektivní správy není možný.

13. *Tvorba sazebníků*

c) Subsidiární působnost MK. Třetí variantou je kombinace přístupu a) a b) výše. V zásadě je na KS a uživatelích, aby se dohodli na sazebnících. V případě nedohody sektoru však MK získává působnost stanovit výši odměn správním aktem.

14. *Licencování užití autorských děl paměťovými a vzdělávacími institucemi – digitalizovaný obsah, kopírování apod.*

b) Zákonný podklad pro licencování paměťovými a vzdělávacími institucemi. Druhou variantou je v AZ upravit zvláštní pravidla pro licencování některých konkrétních způsobů užití předmětů ochrany specifickými kategoriemi uživatelů.

Konfederace nepreferuje v případě hrazení nákladů licencování žádnou subvariantu, jelikož ani jedna není důvodovou zprávou blíže rozebrána či odůvodněna.

15. *Licencování osiřelých děl*

b) Úprava licencování osiřelých děl. Druhou variantou je změna AZ spočívající v zavedení systému licencování užití osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany.

Konfederace dále preferuje subvariantu a.) *Licence k osiřelým dílům udělují KS*, a s tím spojenou subvariantu aa) ohledně nakládání s odměnami.

16. *Zrušení omezení odměn za přijímače v hotelových pokojích*

b) Zrušení omezení. Druhou variantou je zrušení omezení odměn za přijímače v hotelových pokojích. Výše odměn bude stanovena sazebníkem (srov. varianty sub 2.14)

17. *Odměna pro nakladatele za půjčování v knihovnách*

a) Nulová varianta. První variantou je ponechat AZ beze změny. Za půjčování v knihovnách nebudou nakladatelé dostávat žádnou odměnu. Zůstane zachována odlišná právní pozice autorů, kteří za půjčování v knihovnách odměnu dostávají.

18. *Změna systému zpoplatnění kopírovacích služeb*

b) Zavedení paušální sazby podle typu prostoru. Druhou variantou je změnit systém zpoplatnění kopírovacích služeb ze sazeb za kopii na paušální sazbu podle typu prostoru, v nichž je tato služba poskytována

19. *Omezení výjimky pro společné televizní antény*

a) Nulová varianta. První variantou je ponechat AZ beze změny. Společné antény pro nekomerční účely budou nadále považovány za zvláštní typ zpřístupňování rozhlasového nebo televizního vysílání, kterým se nezasahuje do autorského práva.

Komentář: V této otázce se konfederace přiklání spíše k variantě a) na rozdíl od důvodovou zprávou navrhované varianty b). Je tomu tak proto, že konfederace nepovažuje argumentaci navrhovatele za přesvědčivou, a to především s ohledem na skutečnost, že případné omezení výjimek pro společné antény bude v konečném důsledku negativně dopadat především na společenství vlastníků jednotek větších obytných domů, potažmo i na jednotlivé domácnosti.

20. *Zavedení technické neutrality v oblasti licencování přenosu vysílání*

a) Nulová varianta. První variantou je ponechat AZ beze změny. Kabelový přenos bude nadále povinně kolektivně spravován, zatímco technické období kabelového přenosu kolektivně spravovány nebudou.

S ohledem na to, že v důvodové zprávě není doporučována, resp. preferována žádná z uvedených variant řešení, přiklání se konfederace spíše k nulové variantě.

Následující připomínka, která je již dlouho předkládána a diskutována „**Dílo audiovizuální**“:

§ 62 **Obecná ustanovení**

(1) Audiovizuálním dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.

(2) Zpracovat dílo a zařadit je do díla audiovizuálního lze jen se svolením autora.

§ 63 Autor audiovizuálního díla

(1) Autorem audiovizuálního díla je jeho režisér. Tím nejsou dotčena práva autorů děl audiovizuálně užitých: jimiž jsou scénárista, režisér, kameraman, architekt, kostýmní výtvarník, mistr maskér, střihač AVD, mistr zvuku. Autory děl audiovizuálně užitých jsou i herci - představitelé rolí – jejichž výkon je dílem audiovizuálně užitým již při samotném provedení a zaznamenávání, tento záznam je pak dále užíván a šířen.)

Komentář: Konfederace umění a kultury je toho názoru, že budou-li v zákoně explicitně vyjmenováni všichni autoři děl audiovizuálně užitých nebude již docházet ke zbytečným sporům kdo je, a kdo není autorem. Všechny umělecké profese podílející se na vzniku audiovizuálního díla jsou nezastupitelné a tvoří součást díla, jsou samostatnou autorskou a uměleckou profesí a celková kvalita díla je nesporně závislá na každém jednotlivém výkonu. Režiséra nelze jmenovat jediným autorem AVD, bez uměleckého výkonu jednotlivých, zákonem vyjmenovaných profesí, by režisér nebyl autorem vůbec.

Konfederace umění a kultury dále zastává názor, že Autorský zákon vyžaduje ještě mnoho dalších změn, zejména v oblasti uzavírání smluv mezi uživateli (výrobce AVD a kinematografických děl) a autory nebo výkonnými umělci. Stávající situace neodpovídá evropskému standardu ba často ani dobrým mravům.

Například :

- fixní odměna za poskytnutí práv k užití a šíření díla na dobu trvání autorských práv, která je stejná, ať se dílo v dalších letech užívá či nikoliv, se opravdu vymyká nejen standardu....
- smlouva by měla být dohodou dvou stran, ale obvykle existují jeden dva typy,“ skvěle vychytaných textů“ smluv, hlavně výhodných pro výrobce, které druhá strana nemůže ovlivnit...budou východiskem vzorové smlouvy pro jednotlivé typy děl a jednotlivé profese ??
- zákon by měl přesněji formulovat a vymezit výjimky zpoplatnění autorských práv v situacích částečného užití díla v dílech souborných, ilustračních, výukových, demonstračních apod. (vymezit přesný časový úsek)
- licencování děl umístěných na internetu – otázka legalizace...co je legální a co ne!